

ATHEÏST

In het personeelsrestaurant komen we tussen de bami en de vla op geloven, H. en ik. Dat komt zo: een patiënte van hem had hem gisteren had gezegd dat ze had gebeden voor de operatie. Om genezing. En voor hem: 'U moet tenslotte opereren.'

H. vindt dat naïef. H. schudt meewarig zijn hoofd.

'Jij gelooft natuurlijk beroepshalve,' zegt hij dan. 'Maar ik niet. Helemaal niet.' In zijn jeugd wel, want dat hadden zijn ouders hem geleerd. Hij was namelijk gedoopt, waar hij overigens geen enkele inspraak in had gehad, potdorie, en daar was het allemaal van gekomen. Dat hij naar de kerk moest om preken aan te horen waar hij als kind geen touw aan kon vastknopen. Met het hele gereformeerde pakket erbij: catechisatie, christelijke school, discussies over schepping en evolutie, noem maar op. En studeren moest natuurlijk aan de VU. Geneeskunde, chirurg worden, dat was zijn droom. Bar trots waren zijn ouders geweest. Hun zoon! Dokter worden! En ook nog studeren aan de VU! Voor die VU hadden ze zo'n groen spaarbusje op het dressoir, met een jeugdportret van Abraham Kuyper erop. Daar ging af en toe wat geld in; hij heeft nooit begrepen waarom.

'Ken je dat?' vraagt H. Ik ken het. Die hele sfeer van vroeger, dat busje met zijn raadselachtige bestemming; H. en ik zijn leeftijdsgenoten en we zitten even behaaglijk jeugdsentimenteel te wezen. Dat geloof was toch een heel thema geweest, ook in zijn studententijd, maar wat hem betreft dan vooral vanwege de vraag hoe je er met goed fatsoen van af kon komen.

'Lukte dat een beetje?' vraag ik meelevend. H. schudt zijn hoofd. 'Met pijn en moeite,' zegt hij. Vooral vanwege zijn verloofde. Die was veel meer gelovig dan hij. Ze wilde absoluut in de kerk trouwen en omdat hij zo gek op haar was, was hij daar maar in mee gegaan. Zelfs in de doop van hun kinderen, maar bij nummer drie had hij toch wel even stevig tegengestribbeld. Ze hadden samen met de dominee de doopvragen doorgenomen; die man had er, alle respect, echt werk van gemaakt. Maar hij had de hele tijd tegen zitten spreken en pas toen hij zag hoe verdrietig zijn vrouw keek de handdoek in de ring gegooid.

Hij kijkt me even aan. 'Dat vind jij als dominee natuurlijk geen goede reden,' zegt hij behoedzaam.

Daar hoef ik niet lang over na te denken. Ik vind het natuurlijk wél een goede reden. Uit liefde voor je vrouw je ongelooft maar even uit zicht houden – ik vind het wel iets moois hebben. En ik ben geen voorstander van die niets ontziende openhartigheid waar zelfs politici tegenwoordig aan laboreren. Ik leg dat breedspakig aan H. uit en voeg er bij wijze van uitsmijter aan toe, dat het wel eens een teken van beschaving zou kunnen zijn: niet alles vertellen wat je meent.

'Zeker niet aan je vrouw, bedoel je,' zegt H. Hij zegt wat het luchtig, op zo'n 'mannen - onder - elkaar' toon. Maar hij zit toch even fronsend naar de vla te kijken. 'Volgens mij is dat toch niet helemaal eerlijk,' zegt hij dan. Hij kijkt er wat toberig bij, want gereformeerd blijven doe je toch, of je dat nu wilt of niet.

'Wat nou eerlijk?' roep ik. 'Je had natuurlijk principieel kunnen doen. Maar wat is er op tegen om iemand om wie je geeft een beetje te ontzien? Dat doe je, mag ik hopen, toch wel vaker?' H. legt zijn lepel neer en moet even lachen. 'Jij houdt er een raar soort ethiek op na, dominee. Kun je dat wel maken tegenover die God van je?' Verdraaid, nu heeft hij me tuk. Ik word er verlegen van. 'Ik pas,' zeg ik. Dat vrolijkt hem aanzienlijk op.

We zijn klaar en lopen het restaurant uit. 'Hoe is het nou met die patiënte van je?' vraag ik. Hij staat stil. 'Ik had gedacht dat er nog wel muziek in zat,' zegt hij dan. Dat heb ik haar ook nog gezegd, stom genoeg. Maar het was een hopeloze toestand. Je doet wat je kunt, hoor. Maar ja ...' We staan samen even naar de vloer te kijken. Ik pas opnieuw. Vanwege die patiënte en haar gebeden. En vanwege H., die er, heel even maar, zo ellendig uitziet.

Drs. Hendrik Jan Nieuwenhuis

Geestelijk verzorger en Hoofd Pastorale Dienst in Ziekenhuis de Gelderse Vallei te Ede